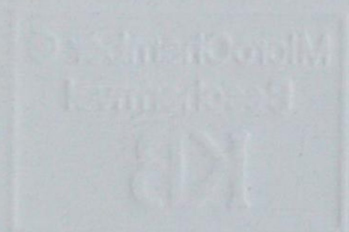

KLUCHT
VAN DEN
GLASEN DOCTOOR.

Gespeelt op d'Amsterdamsche Schouwburgh.

t'AMSTERDAM,

By *Jacob Lescailje*, Boeckverkooper op den Middeldam, naest de Vis-marckt, 1678.

Namen der ſpelende Perſonagien.

Eliſabeth, de Juffer.

Marie, haer Kamenier of Voedſter.

Vader.

Alexander, Vryer van Eliſabeth.

Valentyn, ſijn Knecht.

De Glaſen Doctoor.

Twee Dienaers van den Docter, *ſtom.*

EERSTE UYTKOMEN.

Elisabeth de Juffrou, Marie haer Kamenier.

Elis.
Yn brief is nu gereedt, gaet brengts' aen Alexander,
Geefts' hem in eygen hande, by lijven aen geen ander,
Den inhoudt weetje wel, dat is, ick stel hem voor
Hy 'thuwelijk moet beletten, van mijn, met den Doctoor:
En of mijn vader onderweegh u mocht verrassen,
Doet dan soo ik u sey.
Mar. Daer sal ick wel op passen,
Ho ho die kunst heb ick van jongs aen al geleert,
En met jalourse mans, en vaêrs, wel meer verkeert,
Ja daer de vrou of dochters soo veul credijt niet hadden,
Dats' iewers mochten gaen of men sat s' op heur radden,
Men lietse van een knecht of iemant anders nagaen,
Of gingh self wel op een brugh, of in een straat staen,
Om haer soo na te sien.
Elis. Vergeet hem niet te seggen
Dat ick verwondert ben, hy dit soo slecht laet leggen.
Dat uyt sijn weinigh sorgh sijn weinigh liefde blijckt.
Mar. 'k Sel, gaeje maer in huys: 'k wed datse noch weêrom kijckt.
Elis. Beduy 'et hem te deegh; seght hy 't aen mijn moet schrijven
Wat dat hy meent te doen, op dat mach achterblijven
Dit droevigh huwlijck: ach!
Mar. Gaet weest gy maer te vreên.
Elis. Seght dat men 't hart aendrijfst.
Mar. Ick bidje gaet slechts heen;
En stelt je hart gerust, ick sel 't heel wel bestellen.
Elis. Onthout wel dat secreet.

Mar. Waer meuchje jou meê quellen?
Ga binnen: om die bootſchap heb ik niet van doen
Te leeren heur inſtructie, neen: nu ick mach my wat ſpoên,
En gaender voort na toe, och daer hoor ick de ouwe
Man krochen, waer ſal ick de brief nu beſt vertrouwen,
Soo hyſe hier betrapt, hy is voorſeecker ergh.
Sy ſteecktſe in haer boeſem.

TWEEDE UYTKOMST.

Vader. Marie.

Vad. MArie hoor.
Mar. 'k Wou dat ick met de brief ſtont achter een hoybergh,
Wat b'lieft men Heer?
Vad. Gy weet 'k my heel op u betrouwe,
Wat doet mijn dochter Lijsbet?
Mar. Wy ſullen ſtracks gaen vouwen
Het lijnwaet, en nu leeſts' haer morgen gebedt.
Vad. Dat is heel wel gedaen, ick wil haer geen belet
Doen, 'k ga eens uyt, maer eerſt, moet ickje noch wat vragen,
Wiljeme mijn dochters ſecreeten ſeggen?
Mar. Ja 'k, om je te behagen.
Vad Gy weet dat ick van ſin ben haer haeſt uyt te geven
Aen een ſeer geleert man, ja een man die al ſijn leven
Heeft geſtudeert, en niemant is'er ſijns gelijck,
In Romen, Leuven, Leyen, noch in 't gantſche Chriſtenrijck;
't Is oock niet van dat volkje, die mender ſo veul vinnen
Dat groote Konſtenaers ſijn, en evenwel ſoo binne
Se ſoo kael als een rot, ja al een ſnyers luys:
Maer dees heeft kaſſen vol, ja regent gelt in huys;
En 't gelt is, dat de menſchen aldermeeſt beminnen,
Ja d'alderſtrafite, kan men door het gelt verwinnen.
Hoe komt nu, dat mijn dochter, in dees gelegentheyt
Tot

Tot dit rijck huwlijck heeft soo groote tegenheyt?
Of heefts' een eet gedaen haer leve niet te trouwen?
En gaen in 't klooster by haer Moey, dat sal haer rouwen
Dat wil ick'er wel sweeren, hiet ick anders als ick hiet,
Om een dochter die 'k heb, neen, dat en ly ick niet.

Mar. Neen seker looft dat niet, se soud niet willen dromen,
'k Laet staen dat sy 't sou doen, ten sal daer niet toe komen:
Maer wilje weten hoe langs' haer reynigheit verlooft het,
Soo lang tot dat haer man haer van 'er maegdom berooft het;
En deuse tegenheyt, of daer gy 't veur meucht houwen,
Is tegen de persoon; maer niet tegen het trouwen:
Want die gy haer wilt geven is out en kout en stram,
Past beter by den heert als by sulcken jongen lam,
Hy souwer in het bed oock niet kunnen vermaken.
Versocht te werden om te trouwen sinne wel goe saken;
Maer den versoeker staet ons somtijts niet wel aen,
Dan wast met Alexander, 't was wel haest gedaen.

Vad. Den Docter is veel rijcker.

Mar. Maer se trout niet sijn schatten;
Maer wel sijn ouwe lijf, dat kenje oock wel vatten.

Vad. Van 't goetje vaert me wel of, 't is een kostelijcke tijt,
Men komt 'er niet licht an.

Mar. Men raeckt het wel licht quijt.
Alexander is oock niet kael dat meuchje meê wel weten.

Vad. Wat praetje van die bloet, heeftse die noch niet vergeten?
Die jonge lanterfant staet die noch in haer sin,
Segh, draegtse affectie tot hem, of heimelijcke min?

Mar. Gy doet haer ongelijk met sullex te vermoede,
Sy is daer veel te wijs toe, sy volgt altijt mijn goede
Lessen die 'k haer geef.

Vad. Wel, 'k houwje ook veur trou.

Hy siet de brief.

Wat is dat veur pampier?

Mar. 't Is nietmendal.
Vad. 'k Wilt ſien. *hy grijpt'er na.*
Mar. Wel nou
Hoe ſelt hier weſen, ja ja, 'k weet je ſoud wel willen
Mijn borſten voelen, wel hoe? hebje ſulcke grillen?
Vad. Dat iſſet niet.
Mar. Dat ſegt gy, maer je komt'er ſoo niet an.
Vad. Wat brief is 't?
Mar. Wel van mijn vryer, binjer jalours van.
Vad. Loop, je bint een malloot, 'k begin hier wat te merken. *ſoetjes.*
Dit geeft mijn achterdocht, 'k moet hier in anders wercken.
Mar. Daer quam ik al heel wel of, daer gaet hy ſaghjes heen. *Sy haelt de brief uit.*
Sal ick de brief daer laten? dat dunckt me niet, ô neen.
Vad. Ick keer ſoetjes weêrom, ick meenſe te betrappen,
En ruckens' uyt haer hant, ick ſal s'er wel ontſnappen.
Mar. Dit is niet wel evouwen, dit 's beter, wat ſoo ſiet,
Seecker den ouwen bloet is veêr de qaetſte niet.
Vad. Nu ſal men ſien of gy onnoſel bent of ſchuldich. *Hy ruckt ſe uit haer hant.*
Mar. Hoe, opent ghy mijn brief?
Vad. 't Is ſonder ergh.
Mar. 'k Word ongeduldigh.
Vad. Dit ſchrift is van mijn dochter, ik hou het voor haar hant,
Sonder opſchrift of ſegel? 't is boven mijn verſtant.
Spreekt, ſegt me voort, aen wie ſou gyſe gaen beſtellen.
Mar. In 't klooſter, aen jou ſuſter, me Juffer Iſabelle.
Vad. Ja ſegt aen Alexander.
Mar. Dat is voorſeker mis
Geraên.
Vad. Wel! aen wie dan?
Mar. Ick heb geſeit wie 't is,
Aen Iſabel' jou ſuſter, wil gy 't noch meer weêrleggen.
Vad. Ick ſal den brief dan leſen, en de ſtomme ſullen 't ſeggen.

Hy

Hy leest.

De weinigh sorg die ick sie dat gy voor my draecht om aen mijn te schrijven, belet niet mijn liefde t'uwaerts te gevoelen. Onder alle deuchden is die van de gehoorsaemheidt die mijn behaeght alderminst: gelukkig sijn die Dochters, wiens ouders het goet niet en soeken: men wil mijn aendringen met den ouwen Doctoor te trouwen te vergeefs. Ick heb belooft daer nimmermeer in te consenteren, sonder meer dan daer aen te denken, aen mijn belofte moet ick voldoen, mijn Vader soeckt door eenige vermaningen mijn desen ouden minnaer te doen aennemen, die ick niet en hate sonder reden, sy sullen haer doen kennen die mijn lief hebben, indiense haer tegen dit huwelijck stellen.

Vad. Ontrouwe flaers, seght nou eens datse houd aen mijn
Suster, en je brengts' aen een vryer, doeje floijn?
Mar. G'hebt ongelijck men Heer dat sou 'k wel durven
wedden,
Gy leest het niet te deegh: 'k salder mijn wel uyttredden.
Vad. Isser wel stouter vod of onbeschaemder pry?
Mar. Ey lieve baert soo niet, voor wie toch neemje my?
Ick ben een meit met eeren.
Vad. Ick loof nochtans mijn oogen.
Mar. Nochtans heeft jou je bril of jou gesicht bedroogen.
Siet wat van dichte by, de sin verandert wel.
Vad. Gy maekt mijn noch wel dol, gy overgeven vel.
hy stootse.
Mar. Je doet ons ongelijck, stootje me? hoe selt hier
wesen,
Sy aen een vryer schrijven?
Vad. Daer! wiltse selver lesen.
Mar. Soo ick je niet bewijs dat se houd aen Isabel,
En aen geen Alexander, waer voor 'k mijn leven stel,
Soo geeft den hemel, dat 'k niet trouwen mach van al
mijn leven.
Dat's immers eets genoegh, waerom dan soo gekeven?
Vad. Voort leestse dan, terstont.

Marie leest.

De weynigh sorgh die ick sie dat gy voor mijn draeght om aen mijn te schryven, belet niet mijn liefde t'uwaerts te gevoelen, onder alle deughden is die vande gehoorsaemheyt die mijn behaegt. Alderminst geluckig sijn die dochters wiens ouders het goet niet en soeken: men wil my aendringen met den ouwen Docter te trouwen, te vergeefs heb ick't belooft daer nimmermeer in te consenteren, sonder meer dan daer aen te dencken aen mijn belofte, moet ick voldoen: mijn Vader soeckt door eenige vermaningen mijn desen ouden minnaer te doen aennemen, die ick niet en hate: sonder reden sullens' haer doen kennen, die mijn beminnen, indiense haer tegen dit huwelijck stellen.

Vad. Wel dit 's een andere sin:
En sonder te veranderen een woortje meer of min:
Hoe kan dit soo geschiên?

Mar. Gy siet het voor u oogen.

Vad. De achtergelaten punten hebben my dan bedroogen:
Men schrijft nu andre stijl, als men wel eertijts deê.
Een mensch kan doolen, ja de wijste missen meê.

Mar. Je bint alte achterkousigh, sou sy haer soo vergeten,
Sy is beter op gebrocht dat meughje seker weten.
Ja wel ick barst van spijt.

Vad. Marie vergeet dat nou:
Ick sweer, ick sal noyt twijflen aen u dienst of trou.

Mar. Gy had groot ongelijk.

Vad. Dat wil ick wel bekennen.

Mar. Geef mijn de brief weêrom.

Vad. 'k Salse met een ander sennen.

Mar. Dat is niet eens van nood.

Vad. Mijn knecht die moet toch uytgaen,
Die sal 't wel doen, versuymt geen tijt daer meê, wel aen
Gaet by mijn dochter, maer segt haer niemendalle
Van 't geen hier is geschiet.

Marie soetjes, Dat sal niet wille valle.

Vad. Wat segje?

Mar. Niet, ick ga

Vad. Voor al doet u devoor
Haer 't huwlijck aen te raên van haer met den Doctoor.
Mar. Sijt gyder haestigh meê? soeckt ghy het voorttesetten?
Vad. Ja morgen gaet het voort, niemant sal 't my beletten.
Binnen.
Mar. Nou 'k mach wel vresen dat ick by me Juffer kom,
Mijn welkomst sal niet groot sijn, maer wat geef ick 'er om
Ick selt soo, met een praetje, soeken of te legge. *Marie bin.*

DERDE UYTKOMST.

Elisabet. Marie.

Eli. SOo Vader op is sal ick hem goeden dag gaen seggen,
Ick ga soo naer 't salet, daer tegen hoop ick dat
Marie hier weer sal sijn, och ofs' Alexander gesproken hat,
Ik heb van de heele weeck, niet eens van hem vernomen.
Marie weer uyt.
Sien ick Marie daer niet? hoe? iss' al weer gekomen?
Mar. Veer van weerkomen, ick ben noch niet uyt geweest,
Dat snoer is an sticken, jou Vader quam.
Eli. Och!
Mar. Weest niet bevreest.
Elis. Hoe gingt dan met de brief?
Mar. Die heeft hy my of gedwongen,
Maer 't is noch wel gelukt, dien dans ben ik ontsprongen.
De practijck was heel goet die je me flusjes gaf.
'k Veranderde de sin, en soo quam icker af.
Elis. Dat stelt mijn weer gerust.
Mar. Wilt je soo niet verblyen:
Want morgen moetje den Docter trouwen.
Elis. Och wat lyen
Komt mijn nu over? och hoe sal ick dit ontgaen,
Den Docter trouwen?
Mar. 't Is sijn wil.
Elis. Onmenschelijck is 't gedaen;

Ach of ick 't Alexander noch koſt late weten?
Mar. 't Schijnt Alexander heeft jou altemael vergeten,
Al liet gy 't hem al weten, 't ſou niet ſijn als wint,
Hy paſt niet op, een teycken hy niet ſeer bemint.
Eli. 't Is waer Marie, 'k heb reên, om van hem te miſtrouwen,
De vryers loven veel, maer ſullen weynich houwen,
Hy had mijn vaſt belooft, als 't Vader niet toe wou ſtaen,
Als ick maer was gereet, dat hy met mijn deur ſou gaen.
Mar. En nou 'ter op an komt, ſieje wel kackt hy de kooten.
Eliſ. Hy weet niet dat mijn hylick ſoo haeſtich ſal geſlooten
Werden.
Mar. 't Is goet, ſlaet het ſoo in de beſte vou.
Eliſ. De liefde denkt geen quaet, ick laet ſtaen dat ſy 't wou.
Sou hy toelaten dat men ſou een ander trouwen!
Mar. Dat iſſer meer gebeurt.
Eliſ. O ongeluckige vrouwen
Die onſe liefde ſtellen op ſoo loſſen gront:
Helaes wy meenen dat haer hart is als haer mont.

Alexander uyt ſonder datſe hem ſien.

Mar. Daer 's iemant die ons nadert, ſpreeck ſaft, hy mocht ons hooren.

VIERDE UYTKOMST.

Alexander. Eliſabeth. Marie. Valentijn.

Eli. WIe is 't? wat ſoekje vriend? hebje hier iets verlóren.
Alex. Nu 'k ſoo geluckig ben dat ick u heb geſien,
Soo heb ik ſchoone Juffer, het geen ick ſocht te ſien,
Den Doctер, die om u lijd doodelijcke pijnen,
Wenſcht u een goeden dag, veel beter als de ſijnen,
Hy is 'er niet wel aen; maer wenſt een meerder vreugt
Aen u, als wel u liefde hem heeft veroorſaekt ongeneugt.
Mar. Dat is ſoo qualijck niet geſproken, na mijn oordeel,
Van ſoo een jongen Docter, hy heeft de tong te voordeel.
Eli. Marie wil ickje ſeggen? my dunckt ick niet en mis,
Soo 't oog my niet bedriegt, het Alexander is.

Alex. U oogen ſijn te ſchoon, en al te klaer van ſtralen
Om daer in mis te ſien.
Eli. Men kan ſomtijts wel dwalen,
En waerom hebje my u voorneem' niet ontboôn
Door iemant van u volk.
Alex. Dat kon niet ſijn' mijn ſchoon.
Eli. Gy hebt my reên gegeven, van u te mistrouwen,
Ick had quaet achterdenken, dat ghy my geen woort
ſoud houwen,
'k Docht gy verandert waert?
Alex. Ja met 't habijt alleen,
De liefde en had noit, ô ſchoonheidt ongemeen!
Veroorſaeckt, en gewrocht deſe veranderingen
In my, ſoo ick u ontrou was: ick hoor men wil u dwin-
gen
Te trouwen met den Docter.
Eli. Och hebt gy 't al verſtaen?
Alex. Daer ſal ick in verſien: hoor, wat ick heb gedaen,
'k Verſtondt op giſteren en dat met groot genoegen,
Den Docter noch twee leerlingen wou by ſijn ouwe voe-
gen,
Ick, en een van mijn volk, hebben ons daer beſteet,
En 't is my wel geluckt.
Eli. Gy moſt my evenwel de weet
Daer hebben van gedaen.
Alex. Ick vreeſde had ick geſchreven,
De ſaeck ontdeckt mocht ſijn, 't is hier niet by gebleven,
Den Docter die betrout alreê my alle ſijn ſecreet,
Ick vond hem van humeur heel oplopend, en heet
Van bloet, miſtrouwende, en jalours boven maten,
'k Heb hem daer in geſtijft, en heb hem door mijn praten
Soo ver gebrocht, dat hy nu is heel achterdenckende en
ongeruſt,
Ick geloof hy ſcheyt'er uyt.
Eli. Dan ging het na mijn luſt.
Alex. Want hy vertrout u niet.
Mar. Daer ſie 'k je Vader komen.
Alex.

Alex. Dat ik Alexander ben wie ſou dat kunnen droomen.
'k Verander my van ſpraeck.

VYFDE UYTKOMST.

Vader. Eliſabeth. Alexander. Marie. Valentijn.

Vad. OCh dochter, dochter ſchreyt,
Men heeft mijn daer terſtondt een droeve maer geſeyt,
Den Doćter die verlieſt, nu in ſijn ouwe jaren,
Al d'eer en reputatie, die hy kon vergaren
In al ſijn leven, ach mijn krop is mijn ſoo vol. *Hy ſchreyt.*
Eli. Wat is 't dan Vader lief?
Vad. Den Doćter die is dol
Geworden, om uw liefd; ſijn ſinnen ſijn verlooren:
Hy houd hertneckigh ſtaende,'t is droevig om te hooren,
Dat hy van glas is, en dat hy oock breecken ſal
Zoo iemant hem maer aenraeckt.
Mar. Is dat dol? dat is mal,
Ick hoop niet datj'er nou je dochter meê wilt paren.
Vad. Houd gy je mont, wy ſullen 't ſonder u wel klaren,
Maer wat's dit voor een quidam, die ick niet en ken?
Eli. Hy komt van den Doćtoor.
Alex. Mijn Heer, vraegt gy wie 'k ben?
Ick ben verkondiger van 't Morbum Hypocondrye,
't Geen u verwachte ſwager brengt in freneſye,
Ja ſijn verſtant dat men Olympiko mocht nomineeren,
Heeft nu geen faculteit meer om te rationeeren.
Mar. Is dat kramers Latijn?
Vad. Swijgh, gy groote ſottin,
Gy hebt toch geen verſtant, ſoo ſpreeckt men immers in
Alle Collegien, en in al de Hooge Schoolen.
Mar. Wel ſprekenſe ſulcken tael? ſoo hebbenſe geſtolen.
Vad. Ach ick beklaegh u meeſter, ick kom hem flus eens by.
Alex. Eer Phebus heeft ſijn globe rond gegaen, ſult gy
Hem in u eygen domo mogen expećteeren,
Soo dat het niet van nood is hem te viſenteeren.

Want des niet tegenſtaende ſijns verſtants turbatie
Sulje van ſijn corpus hier hebben de tranſelatie.

Valentijn uyt.

Vad. Wel wat wil deuſe hebben?
Alex. 't Is mijn mede collegiant
Inde familie van ſijn Exelentie, den Docter Clariſſimo.
Vad. Seg quant
Hoe vaert den Docter?
Val. Komt.
Vad. Praet hy noch buiten weſte?
Val. Seer.
Vad. Wat is ſijn ſiekte?
Val. Groot.
Vad. Wat vreeſtmen dan ten leſten?
Val. Doot.
Vad. Wat is dit voor een tael ſoo kort?
Alex. Mijn heer, 't is een
Formule van ſpreken, heel out, en ongemeen,
Men voceerde eertijts ſoo te Lacedemonien.
Marie ſoetjes. Hoe foppenſe d'ouwe man, en noch met ſtoute tronien,
Se hebben hem allebey veur.
Vad. Waer is jou meeſter?
Val. By.
Vad. Wanneer ſulle wy hem ſien?
Val. Haeſt.
Vad. Wie komt daer aen?
Val. Hy.
Mar. Ick loof hy geckt'er mee, neen 't wil hem noch al lijcken,
Ick ſie 't wel aen ſijn gang, men ſou hem hier wel blint kijcken,
Dus in 't ſtroy ewonden, wel koopje nou gien glas:
Ja wel een boer ſou miennen dattet een groote dicke wijnfluyt was.

SESTE

SESTE UYTKOMST.

Den Docter. Vader. Elisabeth. Marie. Alexander. Valentijn. 2 Knechts van den Docter stom.

Doct. TOekomende Bruyd, en gy, verwachte schoonvader,
Komt toch mijn gemetamorfoseert lichaem niet nader,
Weet dat ick door het vier der liefden altemael ben verteert,
En dat ick nu in glas helendal ben getransformeert.
Vad. Je bint geen glas, seecker niet, vergeefs wilje 't ons wijs maken.
Doct. Soo binne jou oogen ketters, sose dit willen versaken.
Vad. Wel je spreeckt immers, hoe soud dan mogelijck sijn
Datje van glas soud wesen?
Doct. Ick saltje seggen, mijn
Accenten sijn gemaeckt door sekere roerende krachten,
En sijnde in 't glas beslooten, kan gy 't nou met je gedachten
Begrijpen? door de beweging geeft het klinkende sijn geluit,
Maer komt'er 't minste scheurtje, so lopenser allegaer uyt.
Vad. 'k Selje wel uyt die doling brengen, laet ickje maer omvatten.
Doct. Je sout me breecke seg ik, en dan souweser uyt spatten,
Heb ickje dat niet eseyt?
Vad. Laet ickje onderrechten.
Doct. 't Is niet van noodt,
Gy vyant van mijn swakheit, je bint wreder als de dood,
ombelst hem.
Vad. Sie daer....
Doct. Je breecktme, och, geborsten sijn mijn syen,
De vochtigheyt loopt uyt de wortel wech, och wat lyen?
Vad. Ick doe 't om beste wil.
Doct. Houd u rust.
Vad. Laet me begaen.
Doct. Eerder sal Jupiter u met sijn blixem slaen:
Als ick ansticken ben selt dan wel sijn, verrader?

Vad.

Vad. Maer Heer Doctoor.
Doct. Maer gepretendeerde schoonvader,
Blijft van mijn af, je kunt niet beter doen, ick ben
Alree geborsten, wat wilje meer van mijn?
Vader treckt hem het stroo kleet af. Ken
Je dan noch niet sien? datje sinnen sijn bedrogen,
Het is maer fantesy, sou 'k je niet raken mogen?
Siet daer ....
Doct. Wat drommel is dat duwen, och och, ick word soo bang, *valt in swijn.*
Beul, swagerbreker, och ick sterf!
Vad. Marie voort, lang
Hier water, of wat wijn, om hem tot sijn self te brengen.
Alex. Domine, Domine, wilt jou jaren toch verlengen.
Elisabeth soetjes. En ick, wouse wel verkorten dat 'et in mijn macht stont. *Marie met wijn.*
Daer is de wijn, ey steeckt hem dat nageltje in sen mont.
Vad. Sijn pols beweecht, dat 's teecken hy noch is in 't leven,
De swackheyt en beswijming sal hem nu haest begeve
Hy begint hem te roeren, 't sal nu wel overgaen.
Maer siet, hoe dat hy struykelt, en hoe sijn oogen staen.
Doct. Mijn siel, die afgeset is van sijn schors van glasen,
Die vind sich nu gevoert, al waar de sieltjes grasen,
Ja 't Eliseese velt heb ick hiel deur egaen,
En nu sie 'k 't donker hof van Pluto veur me staen.
Alex. Hy meent hy is alreê in d'onderaertse rijcken.
Doct. Wat kanmen hier by loo al nare geesten kijcken.
Daer sie 'k Kaboutermannetjes, en Pisdiefjes, en
Weerwolven, jonge Duyveltjes, wat ick en ken
Je al heur namen noch heur tijtels niet uytleggen:
Oock Nachtmerriën, daer men van outs veel of pleeg te seggen,
En noch mier Nachtgedrocht, Quelduyvels allegaer,
Die ons niet late rusten, maer holla, wie sie'ck daer?
Hy siet na Valentijn.
Ja 'k sie, 't is Tantalus de grootste vraet van allen.
Siet hoe hy hapt, en grijpt, en krijgt noch niemendallen,
't Is

't Is een playſier te ſien, hoe graeg hy ſlocken ſou
De vrucht die veur ſijn neus ſtaet, als 't Pluto hebben wou,
Hier ongeluckige kauwer, die geen vreugt kan genaken,
Segtme, van waer men kan in Plutoos wooning raken?
Wat is de wegh, ſpreeck.

Val. Lang.

Doct. Wat ſegje ſchellem?

Val. Niet.

Doct. Gy wiltme geen quaet?

Val. Geen.

Doct. Kenje me dan?

Val. Wel.

Doct. Siet,
Waer veur achtje me;

Val. Sot.

Doct. O gy, vervloeckte vreeter,
Sal mijn wijsheit van u verſmaet werden? jou niet-eter
Selje me ſoo ienſylbigh antwoorden als ickje vraeg?
'k Selje wel anders leeren ſnacken, metje ravelde kraeg.

Val. Och Heer Doctoor, ey wiltje dienaer dit vergeven,
'k Ben een van u Studenten, ick ſweer ten ſal ſijn leven
Niet meer gebeuren, ick ſal voortaen met reſpect
Spreken, en antwoorden heel langſaem, en perfect.

Alex. Domine, Domine, laet u Anima niet hebben inclementie.

Doct. Neen Radamant, 'k ſal volgen den raet van uwe hooge ſcientie.
Mijn lof hangt heel aen u, ô helſche Magiſtraet,
Ick kniel al bevende voor uwen hoogen raet.

Vad. Is't mogelijck? dat gy u ſoo veer verloopt ten leſten?

Doct. Ha men Heer Pluto, 'k bid, ey hout'et mijn ten beſten;
Want je hebt groot gelijck, ick had'et daer niet wel,
En moſt eerder veur jou knielen, als meeſter van de Hel.

Eli. Mijn Heer gy ſijt verdoolt, wy ſijn 't die met u ſpreken;

Ey

Ey blijft in dese dwaling doch niet langer steecken.

Doct. Spreeckt dan een woort voor my, Mevrou Proser-
pina.

Eli. Je kentme niet.

Doct. 'k Doe al, wel Jupiter was die niet jou papa,
En van de nacht binje de veranderlijcke goddinne,
En de tovery hangt al haer kracht aen u beginnen;
Men bid jou aen met tijtels die ick jou hier voorstel,
Als Dochter van de Aerd, en Koningin van de Hel,
En doe Pluto was verlieft op u aenminnige trecken,
Liep hy metje deur voor duisent duyvels recken.

Mar. Eer men hem hooren sou, men joeg hem liever weg.

Doct. Gy komtme oock noch tegenspreken doeje? seg
Goddinne van de Twist, ô jou venijnige Hedra,
Viermaeckster, Stokebrant, jou vervloekte Megera.

Mar. Siet sijn gesicht iens staen, och! och! hy grijptmen an,
Mejuffer! och bewaerme voor deuse dolle man.

Elisabeth tegen Marie. Soetjes, hoe baerje dus? hoe binje soo
baldadigh?

Doct. Ha Mevrou Proserpina, wees gy mijn toch genadig;
Ick b'looft ick sel aen jou dan sacrificie doen,
Op een outer expres, en ick selje tot versoen,
Een onvruchtbare koe offeren, met twee uylen.

Vad. Tegen sijn doling stryen, of oock met hem te tuylen,
Is erger na 'k het sie, of men hem nu wat toegaf;
Misschien of dat wat hulp.

Doct. Wel binje noch soo straf?
Seg helsche Rechters, seg, wat hebje nou besloten?

Vad. Datje weêr in jou lichaem gaen moet, sonder tegen-
stooten.

Doct. Weêr op te werrelt, in 't lichaem? moet'et weêr sijn
van glas.

Vad. Neen seecker niet.

Doct. Dat's goet, maer segtme dan eens ras,
Eer 'k weg ga, sou'k wel durven wat metje overleggen?
Op een saeck van belang?

Vad. Ick kantje niet ontseggen.

Doct. Een ouwe gierigert, van natuur koppich, onbemint,
Begeert mijn uit te hijlicken aen sijn eenigh kint,
Een dochter, die 'k met eeren niet sou kunnen laken,
En daer ick oock sin in heb, en mijn wel sou vermaken,
Wat dunktje of ick het wel avonturen kan?
'k Worder seer toe getemteert, wat segje?
Vad. Troutse dan.
Doct. Maer as ick was getrout de studi kreegh sijn afscheit,
Want een vrou nemende, krijcht men veel ongerust-
heit,
Men heeft altijt te sorgen voor dit en dat, en siet
Daer ben ick voor vervaert.
Vad. Wel hijlickje dan niet.
Doct. Maer blijvende ongetrout, 'k mocht in een sieckt ver-
vallen,
Wat hulp sou ick dan hebben, elacy niemendallen,
Een vrou is dan gedienstig; draegt sorge voor haer man,
Dit moet ick oock bedenken, niet waer?
Vad. Ja troutse dan.
Doct. Maer als ick sieck was, en mijn vrou met eenen Alex-
ander,
Een leegloper, lanterfant, hielden 't soo met malkan-
der,
Dats' in plaets, van veur me te sorgen, socht niet als
mijn verdriet,
Dol sou ick worden, jaa 'k.
Vad. Wel hijlickje dan niet.
Doct. Maer blijf ick dan alleen, soo sterf ick sonder erven,
Waer sou mijn goet dan heen? wanneer ick quam te
sterven?
En een vrou nemende, ick noch kinderen krijgen kan,
En 'k souw 'er bly meê sijn, ja seecker.
Vad. Troutse dan.
Doct. Maer sijnde dan getrout, letter wel op, dit 's quader,
Van de kinderen die ick had, een ander was de vader,
En ick mosts' onderhouwen, dat is 'er wel meer geschiet;
Het was niet om te lyen.

Vad.

Vad. Neen, hijlicktje dan niet.
Doct. Dat's goet, en om dat'k out ben en niet lang kan leven,
Volg ick die laetste raet, die gy me daer hebt gegeven,
Ick trou niet, duistere godt, ick bin dit met jou iens,
Ick ga weêr in mijn lichaem, adieu tot weder siens.
Hy valt in flaute.
Vad. Voort breng een stoel, hy valt weêr, siet, hoe staet sijn wesen,
Daer's niet te hopen dochter, dat hy sal genesen.
Elis. Dat vrees ick vader lief, maer 't quaetste is van al,
Hoe dat ick nou een andre Vryer krijgen sal?
Want niemant is'er graeg een anders Bruyt te trouwen,
Men vreest altijt het quaetst.
Vad. Ja 't is mijn wel berouwen
Dat ickje Alexander niet heb gegeven tot jou man,
'k Sel moeyten hebben eer 'k'er sulcken ien weêr vinden kan,
Most ick hem om deuse sot soo schandelijk wegjagen,
Ick deed om 't groote goet, maer 'k macht my wel beklagen.
Den Docter die bekomt, laet hooren eens sijn reên.
Doct. Gelooft sy Pluto, ick ben weêr van vlees en been,
Gemeende Schoon vaêr, die de goden willen seg'nen,
Hoort wat ick sel seggen, en niet qualijk bejeg'nen,
Soeck gy een and're swager, ick neem mijn woort weêrom;
Want de groote godt Pluto, daer ick nu van daen kom,
Die heeft het my geraên, als hy my deed weêr leven,
Sou 'k dan die raet niet volgen, die hy my heeft gegeven?
Vad. Spreeck van wat anders, 'k ben die malle grillen moe.
Doct. Hiet gy dat grillen? wijse raet te volgen, hoe?
Elis. Ey vader laet hem.....
Vad. Neen, ick sal hem wel belesen,
Ick schey'er soo niet af.
Doct. Ja 'k weet waer je wilt wesen,
Je wout wel gare wete, wat'er in d'andre werelt omgaet,

Vad. t Is niet......

Doct. Al, je selt verwondert wesen, daer je staet,
Hoort, veel die hier in de werelt elleckien overheerden,
Daer souwje om lacchen, sagje hoe'er de duyvels of-smeerden,
Ninus die Woeckenaer, en besitter van andermans goet,
Is daer een kouselapper; Kambyses die wreede bloet-
Suyper, verkoopt daer kruyt voor rotten en voor muy-sen.
De vette Xerxes, die verkoopt daer wormtjes, as luysen,
Die uyt 'et geel speck kruypen, ja 't is degelijck waer;
En Kresus, die soo rijck was, is daer een bedelaer;
En Flippus, die soo placht te pocchen en te blasen,
Treckt daer de lijckdorens uit sonder krijten of rasen.

Vad. Dit is 't niet dat ick seggen wil, mijn dunckt gy praet allien.

Doct. Neen, g'hebt'et daer niet al, ick heb daer al meer gesien,
Alexander de Groot, rooft daer maer veugelnesjes en hocken;
En de waeckende Cesar is daer een koopman van swa-velstocken.

Vad. Dat's noch niet dat ick weete wil, datje me wel ver-staet.

Doct. Wat dan? of de geleertheyt daer veur ongeacht deur gaet,
Je bint nieusgierigh, ick selder jou op dienen, as ick ken.
Den plompen Anaximander, die hont Diogenes, en
Den ruygharigen Esopus, en die stamerbout Aristoteles,
Die beunhaes Plato, en de gelubden Xenocrates,
De verhongerde Herrillus, altijt even mager.
Die bedelaer Epictetus, en Socrates de hoorndrager,
Dat allegaer kalesen waren, sonder eer, en qualijck ge-stelt,
Dat sinne daer groote Signieurs, en gebben sacken vol gelt.
Sinje nu voldaen?

Vad.

Vad. 'k Seg dat ick ſey voor deſen,
Ie ſelt men dochter trouwen, en je moet men ſwager weſen.
Doct. En heb ickje niet geſeit, als dat'er niet ſal ſijn?
Het is't advijs van Pluto, en het is oock het mijn.
Vad. Maer.....
Doct. Maer, Pluto heeft 'et geſeit, je kunt'et niet weêrleggen.
Vad. Doctoor je bint een geck.
Doct. Ick ſaltje laten ſeggen,
Tiert, baert, injurieert, ſoo lang tot datje moe bint,
Ick bin ſoo ſot niet, dat ick trouwen ſou, wat meenje dat ick een kint
Ben? neen ick heb een aer lietje hooren queelen,
Benje quaet, ick geef'er niet om, die wont die mach weêr heelen.
Ick wil geen hoorendrager ſijn, neen ick voorſeecker niet.
Hoor, 't is al gemaeckt werk eweeſt, al 't geen hier is geſchiet,
Want dat ick my tot noch toe ſoo geck heb gehouwen,
Is maer ſlechts geweeſt, om dat ick niet wou trouwen,
't Was jou om 't gelt te doen. adieu geweſe Bruyt,
Trou gy met uws gelijck, voor my, ick ſchey 'er uyt.
Vader tegen Eliſ. Wat ſellen wy nou doen? ſal ick hem laten loopen.
Alex. Trout haer aen Alexander.
Vad. Daer is niet van te hoopen,
'k Heb hem al te qualijck onthaelt, en te weynigh geacht.
Eliſ. Dat hy my evenwel begeerde?
Vad. En verwacht
Dat van hem niet.
Eliſ. Of hy 't my wederom quam vragen,
Soud gy het conſenteren?
Vad. Geen blijder van ſijn dagen.
Alex. 't Is Alexander die geknielt u daerom vraegt.

Vad. U liefde die verdientſe, en nu s'u noch behaegt,
Soo geef icks' u, wat ſiet men al veranderingen!
Vertelt my in mijn huys al deſe wondre dingen.
Mar. Wat ſoo dat 's nou ien paer, dat gaet wel, na mijn ſin,
Maken wy'er oock wat of, kom Valentijn, kom in.
Val. Vrienden, men ſou u alteſamen wel te bruyloft nooden,
Maer ghy ſijt veel te ſterk: als de drie gebooden
Gegaen ſijn, ſal men ſien wie van u alleen dan noch leeft.
Dus mach yder wel naer huys gaen, en eten dat de kock geſchaft heeft.
Den Doctor is geneſen; en hier valt niet meer te kijcken.
Als ghy te Bruyloft komt, ſult ghy de Bruit ſien prijcken.

U Y T.

